Modern Çağın Agorası Olarak Sözlükler: Ekşi Sözlükteki Cumhuriyet İttifakı Konusu Üzerine Bir İnceleme

Öğr. Gör. Ayhan Yiğiter

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0647-8323>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Gazetecilik ve Habercilik Bölümü, Hatay – TÜRKİYE

Öğr. Gör. Fırat Ata

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0905-0739>

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Gazetecilik ve Habercilik Bölümü, Hatay – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 13.08.2019
Kabul: 23.09.2019
On-line Yayın: 30.09.2019

Anahtar Kelimeler

Modern Agoralar
Ekşi Sözlük
Cumhuriyet İttifakı
Okur Yorumları
İçerik Çözümlemesi

Araştırma Makalesi

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.29147>

Öz

Agora kavramı, Roma ve Antik Yunan kültüründe vatandaşların fikir alış verişi yaptığı mekânlar olarak değerlendirilmektedir. Agora kavramı da internet teknolojisiyle bir dönüşüm yaşamıştır. İnternet teknolojilerinden önce agora, kamusal alanda sınırlı olarak izin verilen mekânlar iken; internet teknolojilerinden sonra agora, dijital ortama taşınmıştır. Agora artık kamusal alan içerisinde yer alan sınırlı mekânlarla değil yeni iletişim teknolojileriyle oluşan medya içeriklerinde kendisine yer bulabilmektedir. Yeni medya içerisinde yer alan sözlükler de agora kavramının günümüzdeki karşılığı olarak ele alınabilmektedir. Çünkü modern çağın agorası olarak sözlükler. Siyasetten-ekonomiye, sanattan-spora, magazinden-sağlığa kadar gündelik hayat içerisinde yer alan her temayla ilgili düşüncelerin belirtilebilmesine ve bu fikirlerin tartışılabilmesine olanak vermektedir. Bu çalışmada “eksizozluk.com” adlı dijital sözlük sitesinde yer alan “cumhuriyet ittifakı” temalı yorumlar analiz edilmiştir. Yapılan analizlerde “içerik çözümlemesi” yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında yorumların içeriklerine, yorumlarda değinilen temalara, yorumlarda adı geçen kurum/kuruluş isimlerine, ittifakın tanımlanma şekillerine ve yorum yapılan zaman dilimine yönelik verilere yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre kullanıcılar, kurum ve kuruluş isimlerinde en çok “AKP ve MHP” kurum isimlerini kullanmıştır. Kullanıcılar, yorum içeriklerini genel olarak “ittifakla ilgili” konular üzerine inşa etmiştir. Kullanıcılar, en çok siyaset temasını yorumlarda kullanmıştır. Çalışmada elde edilen önemli bulgulardan biri de kullanıcıların genelde eleştirel bir okuma gerçekleştirmiş olmasıdır.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Yiğiter, A. ve Ata, F. (2019). Modern Çağın Agorası Olarak Sözlükler: Ekşi Sözlükteki Cumhuriyet İttifakı Konusu Üzerine Bir İnceleme. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 76, Autumn, p. 189-202.

Dictionaries as Agora of Modern Age: A Review of The Republic Alliance in The Eksi Sozluk

Lect. Ayhan Yiğiter

Hatay Mustafa Kemal University, Antakya Vocational School, Department of Journalism, Hatay – TURKEY

Lect. Fırat Ata

Hatay Mustafa Kemal University, Antakya Vocational School, Department of Journalism, Hatay – TURKEY

Article History

Submitted: 13.08.2019

Accepted: 23.09.2019

Published Online: 30.09.2019

Key Words

Modern agora

Eksi Sozluk

Cumhur Alliance

Reader Comments

Content Analysis

Research Article

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.29147>

Abstract

The concept of agora is considered to be the place where citizens exchange ideas in Roman and Ancient Greek culture. The concept of agora also experienced a transformation with internet technology. Before the internet technology, the agora was allowed places in the public sphere with limited access; After internet technology, the agora was moved to the digital environment. Agora is now able to find a place in the media content of new communication technologies, not limited spaces within the public sphere. The dictionaries included in the new media can be considered as the current equivalent of the agora concept. Because dictionaries as agora of modern age. It allows to express and discuss ideas about every theme in daily life from politics to economy, from art to sports, from magazine to health.

In this study, "The Republican Alliance" themed reviews on the digital dictionary website named eksisozluk.com were analyzed. In the analysis, "content analysis" method was used. Within the scope of the study, the contents of the comments, the themes mentioned in the comments, the names of the institutions/organizations mentioned in the comments, the ways of defining the alliance and the data regarding the time zone of the comments were included. According to the findings, users used the most "AKP and MHP" corporate names in the names of institutions and organizations. Users have built their comment content on "alliance-related issues" in general. Users have used the most political theme in comments. One of the important findings of the study is that the users have generally performed a critical reading.

GİRİŞ

Agora kavramı, Antik Yunan ve Roma kültüründe farklı boyutlarda değerlendirilen bir kavramdır. Agora kavramına yönelik ilk değerlendirmelerden biri, kavramı “almak ve satmak” üzerinden ticari merkezler olarak ele alan bakış açısıdır. Ekonomi merkezleri olarak değerlendirilen agora kavramı, vatandaşların toplum genelini ilgilendiren konular hakkında fikir alışverişi yaptıkları alanlar olarak da değerlendirilmektedir. Vatandaş bilincine sahip olan kişiler, toplumda ihlal edilen ekonomik-politik normları agoralarda tartışabilmekte ve ihlal edilen konuların toplumu nasıl etkileyeceğine yönelik düşünceler geliştirmektedir. Toplumun genelini ilgilendiren konuları kendilerine sorun edinen kişiler, agoralar gibi ekklesia adlı verilen halk meclislerinde de düşüncelerini belirterek toplum gündemine karşı aktif bir konum sergileyebilmektedir. Ekklesia söz konusu olduğunda, buralara sadece sistem tarafından “özgür” olarak nitelenen kişilerin katılabildiği diğer bir ifadeyle kölelerin ve/veya kadınların katılamadığını atlamamak gerekmektedir.

İlk tanımlamalarda toplumsal kuralların ihlal edildiği noktaların ve toplum genelini ilgilendiren politik kararların konuşulduğu yerler olarak değerlendirilen agoralar, günümüze değin bir dönüşüm geçirmiştir. Bu dönüşüm sürecini, iki farklı boyutta değerlendirmek mümkündür. Birinci dönüşüm, agora kavramının sosyal bilimlerde popülerlik kazanmasıyla ilişkilidir. Özellikle Jürgen Habermas’ın “Kamusal alanın Yapısal Dönüşümü” adlı eserinde ortaya koyduğu çözümlemeler, agoranın yeni bir kavramla yani “kamusal alan” ile özdeşleştirilmesini sağlamıştır. Agora artık, Habermas’ın cafe house olarak tanımladığı kent içerisinde yer alan küçük mekânlar olarak ele alınmaya başlanmıştır. Cafe house’larda sadece siyaset veya ekonomik konular tartışılmamakta edebi içerikli konularda da fikir alışverişi yapılmıştır.

Habermas’ın mekânlar üzerinden tanımladığı kamusal alan kavramı da internet teknolojisiyle bir dönüşüm geçirmiş ve yeni bir mecra/araçla tanışmıştır. Agora kavramının değerlendirilmesinde önemli görülen ikinci nokta da burada devreye girmektedir. Agora kavramındaki ikinci dönüşüm, internet teknolojisinin agora kavramı dijital mecralara taşıyabilmesi olmuştur. İnternet teknolojisiyle alt yapısı hazırlanan yeni medya/dijital medya da farklı alanlar agoraların modernleşmesini sağlamıştır. Haberlerin altına yapılan okur yorumlarıyla “internet gazeteleri”, kullanıcıların bazı temaları tartışmaya açabildikleri “blog sayfaları”, hareketli görüntülerin altına yapılan izleyici yorumlarıyla “video oynatma siteleri” ve paylaşımların altına yapılan değerlendirmelerden dolayı “sosyal medya”, bir bakıma modern zamanın agoraları olarak değerlendirilebilmektedir. Yeni medya içerisinde yer alan ve agora kavramının dönüşmesinin son aşamasını gösteren internet mecralarından biri de dijital sözlüklerdir. Kullanıcılar dijital sözlüklerde fikirlerini ileri sürebilmekte, kurum ve kuruluşların ve kişilerin belirttiği düşünceleri eleştirebilmektedir. Bu özelliğinden dolayı dijital sözlükler çalışma kapsamında modern zamanın agoraları olarak değerlendirilmiştir.

Modern zamanın agorası olarak dijital sözlüğe odaklanan bu çalışmada, ekşi sözlükte yer alan yorumlar analiz edilmiştir. İçerik analizinin kullanıldığı araştırmada ekşi sözlükte yer alan “cumhur ittifakı” başlığı altına yapılan kullanıcı yorumları analiz edilmiştir. Konuyla ilgili 361 yorumun analiz edildiği çalışmanın amacı kullanıcıların “cumhur ittifakı” başlığı içerisinde ortaya koydukları farklı tanımlama ve anlamlandırma şekillerini ortaya koymaktır. Çalışmanın sorunsalı/odaklandığı konu, kullanıcıların “cumhur ittifakı” konusunu ne denli benimsediklerini ve/veya reddettiklerini tanımlayabilmektir. Özellikle toplumsal anlamda önemli bir siyasi birliktelik olarak görülen ittifakın, ekşi sözlük kullanıcıları tarafından nasıl değerlendirildiğini irdelemek, ittifakın sosyolojik anlamdaki bir boyutunu ortaya koyması açısından önemli olmaktadır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde agora kavramının tarihsel kökeni ele alınmıştır. İkinci bölümde agora kavramın geçirdiği dönüşümler tartışılarak modern zamanın agorası olarak dijital sözlükler açıklanmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde “araştırmanın evren ve kapsamı,

araştırmada kullanılan yöntemi, verilerin elde edilmesi ve kullanılan testler” hakkında bilgilerin verildiği yöntem kısmı açıklanmıştır. Dördüncü bölümdeyse araştırmada elde edilen bulgular ve bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

1. Agora Kavramı

Agora, Antik Yunanda vatandaşların “almak ve satmak” için toplandığı pazar alanıdır. Agora, insanların tanıştığı ve birbiriyle etkileşim içerisine girdiği alanlardır. İhlal edilen toplumsal normların konuşulduğu mekânlardır. Agorada, piyasalar ve konuşulanlar birbirine yakından bağlıdır (Rheingold, 1993, s.84). Agoradan söz edilince akla ilk olarak pazar yeri gelmektedir. Kavramın kökenine inildiğinde kasabalarda yaşayan Yunanlılar arasında agora kavramının kullanıldığı görülmektedir. Toplumsal yaşamın gelişmesine paralel olarak karmaşık toplumsal dinamiklerin sürece dâhil olmasıyla agora kavramı da yeni tanımlamalarla ele alınmaya başlanmıştır. Agora artık, alış ve satış dışında “toplantıların düzenlendiği, kamusal sorunların tartışıldığı” bir mekân olarak değerlendirilmiştir (Ekinci, 2017, s.178-192).

Siyaset kavramıyla yakından ilişkili olan agora kavramı, Martin’e (2000) göre, siyasetin yeniden icadıyla sivil toplumun diyalektik alanının yeniden kazınmasına sebep olmuş, bu da Yunan polisinin agorası, özel dünyası ve halk meclisi yani ekklesia ilişkilendirilmiştir. Bunun sonucu olarak kritik yapmak için vatandaşların bulunduğu bir alan haline gelmiştir. Bu alan, siyasal faaliyetlerle uğraşan vatandaşlar için bir eğitim ve kültür alanını meydana çıkartmaktadır. Tarihsel olarak agoranın işgal edildiği ve buna demokratik devletin yeni Dünya’nın ‘alternatifi yoktur’ düzeni ve küreselleşme tehlikesi nedeniyle bu alanı terk etmesine izin verdiği belirtilmiştir. Agorayı yeniden inşa etmenin demokratik bir eğitim kadar önemli bir iş olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda, bunun etkilerinin politikanın siyasetten aşamalı olarak ayrılması olan ve belirsizlik politikasının tüm ekonomide yaşamımızı somutlaştırmasına neden olan küreselleşmenin mantığına itiraz etmek için temel olduğunu öne sürmüştür.

Agora kavramıyla benzer özelliklerde olan ekklesia kavramı ise, ‘halk meclisi’ anlamına gelmektedir. Halk meclisindeki katılımcılar, tüm sınıflardan oluşmaktadır. Ekklesia’daki siyasal işleyiş süreci, siyasal iktidarı kullanmaktan öte halkın siyasal anlamda eğitilmesini kapsamaktadır. Halk meclisinin niceliksel anlamda kalabalık olmasından dolayı önemli siyasal mevzuların diğer kurumlara bırakıldığı belirtilmektedir (Ağaoğulları, 2013, 33-46). Özgür yurttaşların katıldığı ve yılda 40 kere toplantı düzenlenen ekklesi’de kamusal sorunlar, oylanarak çözümlenmektedir. Bu mekânda sorunlar, tüm katılımcılar tarafından tartışılabilen, ortak “kanaat ve/veya kamuoyu” da bu tartışmalar sırasında oluşmaktadır (Uygun, 2003, 30; Dinçkol, 2006, 52). Agora kavramını ekklesia’yla ilişkilendirildiğinde, her iki kavramında zaman içerisinde görüşlerin tartışıldığı ve karara bağlandığı yer anlamına geldiği görülmektedir. Ancak ekklesia’da yani halk meclisinde sadece özgür insanların katılabildiği, kölelerin ve kadınların katılamadığı bilinmektedir.

Birinci bölüm üzerine gerçekleştirilen literatür taraması agora kavramının dönüşümünü açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Başlangıçta mikroekonomi merkezleri olarak değerlendirilen agora kavramı, zaman içerisinde yeni kavramlar ve farklı boyutlarla ele alınmaya başlanmıştır. Agora kavramıyla ilişkilendirilen ilk kavramlardan biri ekklesia olmuştur. Ekklesia’da agora gibi kişilerin düşüncelerini belirterek tartışmaya açabildikleri mekânlar olarak değerlendirilmiştir. Agora kavramı zamansal süreç içerisinde internet teknolojisiyle farklı mecraları da kapsayabilen bir alana dönüşmüştür. Bu dönüşümün görüldüğü alanlardan biri de dijital sözlükler olarak karşımıza çıkmaktadır.

2. Sosyal Agoralar Olarak Sözlükler

Gündelik hayatın neredeyse her alanına dâhil olan yeni iletişim teknolojileri, pek çok kavramı dönüştürdüğü gibi agora kavramının da dönüşmesini sağlamıştır. Agora kavramı, kökeni itibariyle değerlendirilen temsil sistemlerine ek olarak yeni anlamlandırmalar kazanmıştır. Artık sadece egemen yapının belirlediği/izin verdiği kamusal mekânlar, agora kavramı için yeterli değildir. Yeni iletişim teknolojileriyle mümkün olan dijital medya, agora kavramının kendisini işler kıldığı alanları genişletmiştir. Dijital medya, bazen bir sosyal medya platformuyla (Facebook, Twitter, Instagram vb.) bazen de dijital dünyada paylaşılan haber (internet gazeteleri, haber siteleri vb.) ve/veya video görüntülerinin (Youtube, Dailymotion vb.) altına yapılan okur yorumlarıyla “agora” kavramını işlevselliğine yeni bir boyut katmaktadır. Özellikle kendilerini “internet sözlüğü” olarak tanımlayan ekşi sözlük gibi internet siteleri, farklı başlıklar altında kullanıcılarının düşüncülerini yorum yaparak belirtebilmesine olanak sağlamaktadır.

Sosyal agoralar olarak sözlükler çalışması, literatüre Jürgen Habermas’ın kazandırdığı kamusal alan kavramıyla yakından ilgilidir. Çünkü sosyal agora olarak sözlükler, kamusal alanın dönüşümünü içermektedir. Çalışkan’a (2014, 41) göre, kamusal alan kapsamında yürütülen tartışmalar, geniş ve henüz sınırları net olarak çizilmemiş bir alanı oluşturmaktadır. Kavrama yüklenen anlam ve işlevler de Antik Yunan’dan başlamak üzere Ortaçağ, burjuva devrimi sonrası ve 20. yüzyılda farklılık göstermektedir. Kamusal alan konusundaki kavramsallaştırma, Habermas’ın 1962 yılında yazdığı “Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü” adlı eserde yapılmıştır.

Habermas’a göre kamusal alan, toplum içerisindeki gündelik yaşantımızın her anında toplumu oluşturan diğer bireylerin katılımıyla oluşan ortak alanlardır. Herkesin katılımıyla/toplumsal genelini ilgilendiren konuları sorunsallaştıran vatandaşların katılımıyla oluşturulan kamusal alanlarda “toplanma, örgütlenme ve katılımcıların düşüncelerini ifade etme” hakları olurdu. Dolayısıyla kamusal alanın başlıca merkezi olan agoralarda demokratik bir yapı oluşur ve herkes fikirlerini belirterek diğer katılımcıların eleştirilerini dinler veya fikirlerini destek alarak güçlendirirdi (2004: 95). Habermas’ın yaklaşımını önemli kılan, kamuoyunun içinde olduğu alan olarak kamusal alanın eleştirel akıl ve rasyonel rızaya dayalı modern özyönetim ilkesiyle tarihsel bağını yeniden kurmasıdır. Böylece hukuk devleti ve (müzakereci) demokrasi arasındaki ilişki, radikalleştirilmektedir. Bu radikalleşme, kapitalizmin tarihsel ve bütünüleyici mantığı içinde, çok yönlü bir şekilde kavramlaştırmasından kaynaklanmaktadır (Özbek, 2004, 24).

Habermas gibi Oscar Negt, Alexander Kluge ve Antonio Negri’nin kamusal alan üzerine yaptıkları çözümlemeler de dikkate değerdir. Habermas, burjuva kamusal alanının tarihsel oluşumunu ve yapısal dönüşümüne odaklanırken Negt-Kluge ise Habermas’ın çözümlemelerinden yola çıkarak, burjuva kamusal alanından ayrı bir tecrübe bağlamına sahip proleter kamusal alanın imkânlarını ortaya koymuştur. Kamusal alan konusunda güçlü bir yaklaşım ürettiği düşünülen Antonio Negri 1997’de yazmış olduğu ‘Kamusal Alanın Yeniden Ele Geçirilmesi’ adlı derlemesiyle kamusal alanın mücadeleci yapısına vurgu yapmıştır (Özbek, 2004, 10, 15).

Modern kamusal alan modelleri, Antik Yunan polisinde kendini gösteren ve tarihsel koşullarla birlikte şekillenen kamusal alan anlayışlarının nihai ilkelerini içermektedir. Klasik kamu modelleri düşün hayatına çok önemli argümanlarla katkı sağlamakla birlikte son dönemlerde ciddi eleştiriler almıştır. Bu eleştiriler, kamusal alanı ulus-devlet ve pazar politikalarını meşrulaştıran bir araç olarak kullanan modernizme duyulan hoşnutsuzluklardan kaynaklanmaktadır. Modern kamusal alan anlayışları eleştirilere kayıtsız kalmayıp, özgürlük, eşitlik, farklılık, çoğulculuk, rasyonellik, ortak yarar gibi ilkeler açısından çağın taleplerine yaklaşmaya çalışmışlardır. Ancak merkezi kavramlarında ısrarcı oldukları için günümüz ‘kamusal alan’ problemini çözmede yetersiz kabul edilmişlerdir (Budak, 2016, 524).

Özellikle Roma ve Antik Yunan kültüründe daha çok siyasetle özdeşleştirilen agoralar, 18.

yüzyılla birlikte kentleşme kavramıyla ele alınmaya başlamıştır. Avrupa kentlerinde bulunan kahvehane ve kafe tarzı mekânlar, insanların sosyalleştiği alanlara dönüşmüştür. Ayrıca tiyatro ve opera salonları da kentte yaşayanlara bilet alma koşuluyla açılarak kamusal alanlara çevrilmiştir (Sennett, 1996, 33). Zamansal süreç içerisinde iletişimin daha genel bir kamusal gövde biçiminde gerçekleşmesi, bilginin muhataplarına aktarılmasını ve onların etkilenmesini mümkün kılacak özgül araçları gerektirmiştir. Dolayısıyla kamusal alanlar sadece mekânlar üzerinden ele alınan değil aynı zamanda araçlar üzerinden de değerlendirilen bir kavrama dönüşmüştür. Günümüzde gazeteler, dergiler, radyo ve televizyon kamusal alanın iletişim araçlarıdır (Habermas, 2004, 95-96).

Sosyal agoralar olarak sözlükler, kullanıcıların “politik yansıma, vatandaş kimliği kavramları ve politik çıkar” gibi değişkenler üzerinden yaptıkları ölçümleri ortaya koymaktadır. Kullanıcılar, “tartışmalı bir vatandaşlık” anlayışıyla bazı soru alt grupları belirlemektedir. Bununla birlikte, tartışma sonrası bilginin büyük ölçüde dijital ortamlarda öğrenmeyle sonuçlanmaktadır (Muhlberger ve Weber, 2005, 14). Sanal agora ortamları, kullanıcıları pasif tüketicilerden ziyade bilginin yaratılması ve yayılmasında katılımcı konuma getirmektedir. Diğer bir ifadeyle gündelik hayatlarında veya geleneksel medyada atomize olan bireyler için söylemsel bir alan olan “agora”, sosyal bir alan sağlamaktadır (Roberts ve diğerleri, 2010, 1100). Sanal topluluklarda yer duygusu, bireysel bir hayal gücü gerektirmektedir. Dijital agoranın sahip olduğu farklı zihinsel modeller, insanların neden bilgisayar ve internet aracılığıyla toplumlar kurma isteğinin anlaşılabilirliğini zorlaştırmaktadır. Anlam karmaşası, kaçınılmaz olarak herhangi bir toplumu bir arada tutan dinamiklerin eski temel sorulara götürmektedir. Bu soruların kökleri, modern iletişim teknolojisinin tetiklediği toplumsal değişimlerden daha fazlasına uzanmaktadır (Rheingol, 1999,).

İnternet sözlüklerinin sosyal agoralar olarak değerlendirilebilmesi adına bazı soruların cevaplanmış olması gerekmektedir. Trap-Jensen’e (2010, 1133) göre internet sözlükleri şu sorulara cevap vermelidir:

- Kullanıcı profilleri kullanıcı tarafından mı yoksa sözlük yönetimi tarafından mı belirtilir?
- Profil arama durumuna veya kullanıcının genel geçmişine ve becerilerine göre tanımlanmış mı?
- Profil sabit mi yoksa esnek mi?
- Her arama durumundan önce, profil bir kez ve herkes için belirtilmeli mi yoksa kullanıcı sözlük girişi içinde gezinirken değiştirilebilir mi?

Trap-Jensen’in sorduğu sorulara ek olarak internet sözlüklerinin sanal agoralar olarak değerlendirilmesinde şu soruların cevaplanmasında da fayda bulunmaktadır:

- Kullanıcıların sözlüğe üye olmadan yorum yapma imkânı bulunuyor mu?
- Kullanıcıların yaptıkları yorumlar, direkt olarak sözlükte yayımlanıyor mu yoksa editöryal bir kontrolden (eşik bekçiliğinden) geçiyor mu?
- Kullanıcılar, düşünsel ve duygusal süreçte yazmak istediği her şeyi kelime sınırı olmadan (niceliksel olarak) yazabiliyor mu?

3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, kullanıcıların ekşi sözlükte “cumhuriyet ittifakı” temalı başlık altına yaptıkları yorumlarda ortaya koydukları ilişkileri belirlemeye çalışan betimsel bir araştırmadır. Cumhuriyet ittifakıyla ilgili ilişkiler ortaya konulduktan sonra kullanıcıların değindiği farklı kategoriler arasındaki anlam ilişkileri de çalışma kapsamında ele alınmıştır. Araştırma betimsel ve anlamsal ilişkileri kategorik olarak

¹ Cumhuriyet ittifakı, 20 Şubat 2018 tarihinde Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) arasında kurulan siyasi birlikteliğin adıdır. Cumhuriyet ittifakı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve MHP lideri Devlet Bahçeli arasında kurulan seçim ittifakının adıdır. İttifak, Büyük Birlik Partisi’nin katılımıyla genişlemiştir.

sınıflandırıldığından “içerik çözümlemesi” yönteminin kullanılması uygun görülmüştür. İçerik çözümlemesinde, araştırmacıların öznel yargılarından ziyade nesnel değerlendirmelerine yer verilmektedir. İçerik çözümlemesinde teorik bilgilerden yola çıkarak uygulamaya yönelik sonuçlar elde edilmektedir. İçerik çözümlemesinde literatür taramasıyla oluşturulan kodlama cetveli, kodlanarak pratiğe yönelik bulgular elde edilmektedir.

İçerik çözümlemesinde literatür taraması sonucu bir kodlama cetveli oluşturulmaktadır. Kodlama cetvelinde yer alan kategorilerin ve sınıflandırmaların birbirinden farklı olması gerekmektedir. Araştırmacı, oluşturduğu kodlama cetvelini uygulamadaki ölçümlerine göre kodlamaktadır. Cetvele kodlanan mesajlar, istatistik programlarına girilerek sonuçlara ulaşılır. Sonuçlar, tablolaştırılarak, tablolarda dikkat çeken bulgular yorumlanır. Araştırmacı, son aşamada farklı kategoriler arasındaki anlam ilişkilerini de yorumlayabilir.

Cumhur ittifakına yapılan yorumlarda, kullanıcıların düşünsel tepkilerini farklı boyutlarda tanımlamaya çalışan bu çalışmanın evreni, Ekşi Sözlük’te “cumhur ittifakı” teması taşıyan tüm yorumlardır. Ekşi Sözlük’te yer alan fakat “cumhur ittifakı” başlığı altına yapılmayan yorumlar, araştırma kapsamının sınırlılığını oluşturmaktadır. Araştırmanın zamansal sınırı, 1 Kasım- 31 Aralık 2018 tarihleri arası olarak belirlenmiştir. Ancak, ittifakın kuruluş tarihi öncesinde söylentiler üzerine yorumlar yapıldığı görülmüş ve bu yorumlar da analiz kapsamında değerlendirilmiştir. Araştırma verileri, internet teknolojisinin depolama/arşivleme özelliği kullanılarak elde edilmiştir. Diğer bir ifadeyle analiz edilen yorumlar, ekşi sözlük sitesindeki ara kısmına “cumhur ittifakı” anahtar kavramları yazılarak elde edilmiştir.

Araştırmanın uygulama bölümü için kullanılacak hazır bir ölçek olmadığından, araştırma kapsamında kullanılmak üzere bir kodlama cetveli geliştirilmiştir. Geliştirilen kodlama cetveli, araştırmanın evrenini oluşturan tüm yorumların derinlemesine incelenmesi sonucu oluşturulmuştur. Kodlama cetveli, teori bölümünde tartışılan konular çerçevesinde oluşturulmuştur. Elde edilen veriler, SPSS 21 (Statistical Package for the Social Sciences) ile dijital ortamda işlenmiştir. Teori kapsamında belirlenen kategorilerin betimsel analizleri Frekans Analiziyle, kategoriler arasındaki benzerlik ve farklılıkların yorumlanmasında da “Çapraz Tablo” analizleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde ekşi sözlükte “cumhur ittifakı başlığı” içerisinde yer alan yorumlara yönelik analizlere yer verilmiştir. Ekşi Sözlükte “cumhur ittifakı” anahtar kelimeleri aratılınca iki farklı başlık daha tamamlayıcı kelimelerle karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla çalışma kapsamında “cumhur ittifakı” başlığıyla birlikte “cumhur ittifakının sahada oy oranı %60-65” ve “cumhur ittifakının dağılması” başlıklarının altına yapılan yorumlar da araştırma kapsamında analiz edilmiştir.² “Cumhur ittifakı” başlığı altında 270 yorum (27 sayfa) bulunmaktadır. “Cumhur ittifakının sahada oy oranı %60-65” başlığı altında her biri 10 yorumdan oluşan 8 sayfalık bir yorum çizelgesi mevcuttur. Cumhur İttifakı başlığının tamamlayıcıları arasında yer alan “cumhur ittifakının dağılması” başlığının altındaysa 7 sayfalık bir yorum çizelgesi mevcuttur.

² Çalışma kapsamında analiz edilen “cumhur ittifakı” başlığı altında ise 270 yorum (27 sayfa) bulunmaktadır. Cumhur ittifakının sahada oy oranı %60-65” başlığı altında her biri 10 yorumdan oluşan 8 sayfalık bir yorum metni bulunmaktadır. “Cumhur ittifakının dağılması” başlığı altında ise 7 sayfalık bir yorum çizelgesi mevcuttur.

4.1. Cumhuriyet İttifakı Temalı Başlıklar

Ekşi sözlükte yer alan cumhuriyet ittifakı temalı başlıklarla ilgili veriler Tablo 1 ile verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Cumhuriyet İttifakı Temalı Başlıklar

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Cumhuriyet İttifakı	235	65,1	65,1	65,1
Cumhuriyet İttifakının Sahada Oy Oranı %60-65	72	19,9	19,9	85,0
Cumhuriyet İttifakının Dağılımı	54	15,0	15,0	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Çalışma kapsamında analiz edilen yorumların %65,1'inin, "Cumhuriyet İttifakı" başlığı altına yapıldığı görülmektedir. "Cumhuriyet İttifakının Sahada Oy Oranı %60-65" başlığı, %19,9'luk oranıyla ikinci sırada yer alırken, "Cumhuriyet İttifakının Dağılımı" başlığıysa %15'lik oranıyla üçüncü sırada yer almaktadır. Tablo 1 verilerine bakıldığında "Cumhuriyet İttifakı" başlığına ek olarak iki farklı başlığın daha ekşi sözlükte tartışmaya/fikir alışverişine açıldığı ve bu başlıklar üzerinden de değerlendirmelerin yapıldığı görülmektedir. Sonradan açılan iki başlıktan biri olan "Cumhuriyet İttifakının Sahada Oy Oranı %60-65" başlığı, ittifaka karşı olumlu bir anlamlandırmayla ele alınırken "Cumhuriyet İttifakının Dağılımı" başlığının ise ittifaka yönelik olumsuz bir anlamlandırmaya oluşturulduğu öngörülebilir. Diğer bir ifadeyle içeriklerinde yer alan yorumlar, başlıkları karşılamasa bile başlıkların birbirlerine tezat olarak inşa edildiği şeklinde bir yorum yapmak mümkündür.

4.2. Cumhuriyet İttifakının İlişkilendirildiği Tanımlama Şekilleri

Çalışma kapsamında cumhuriyet ittifakıyla ilişkilendirilen tanımlama şekillerini gösteren veriler Tablo 2 ile sunulmuştur.

Tablo 2. Cumhuriyet İttifakının İlişkilendirildiği Tanımlama Şekilleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
AKP- MHP Birlikteliği	5	1,4	1,4	1,4
Halk İttifakı	3	,8	,8	2,2
Tek Adam Sistemi	1	,3	,3	2,5
Koalisyon	27	7,5	7,5	10,0
Cumhuriyet Zimmet	1	,3	,3	10,2
Temaşşür İttifakı	1	,3	,3	10,5
Cumhuriyet İttifakı	22	6,1	6,1	16,6
Tanımlanmamış	301	83,4	83,4	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

"Cumhuriyet ittifakının ilişkilendirildiğini tanımlama şekilleri" kategorisinde "Koalisyon" kavramı, %7.5 ile en çok kullanılan tanımlama şekli olmuştur. Koalisyon kavramını %6.1 ile "Cumhuriyet İttifakı", %1,4 ile de AKP-MHP Birlikteliği" tanımlama şekilleri takip etmiştir. En çok kullanılan tanımlama şekillerinin

öngörüldüğü gibi ittifakı oluşturan parti isimleri ve ittifakın tanımlanma şekliyle ön plana çıktığı görülmektedir. En çok kullanılan tanımlanma şekli olan “koalisyon” tanımlama şekli ise ironik bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü kurucu partilerin, siyasi birlikteliğe özellikle koalisyon dememek için “ittifak” kavramını tercih ettiğine yönelik bir bakış açısı mevcuttur. Diğer bir ifadeyle koalisyon kavramı, Türkiye’nin siyasi tarihinde gelişmeleri engelleyen/duraklatan bir kavram olarak algılandığı için ittifak kavramının tercih edildiği söylenebilir. Bununla birlikte Tablo 2 verilerinde dikkat çeken önemli noktalardan biri de ekşi sözlüğe yorum yapan kullanıcıların %83,4’ünün herhangi bir tanımlama yapmadan fikirlerini belirtmiş olmasıdır. “Halk İttifakı, Cumhur Zimmet ve Temaşşür İttifakı” kavramları da siyasi birlikteliği tanımlamak için kullanılan diğer tanımlama şekilleri olmuştur.

4.3. Yorumların İçerikleri

Tablo 3. Yorumların İçerikleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Edebiyat	5	1,4	1,4	1,4
Siyaset	342	94,7	94,7	96,1
Din	3	,8	,8	97,0
Türklük	3	,8	,8	97,8
Diğer	8	2,2	2,2	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

“Yorum içerikleri” kategorisinde yorumların %94,7’sinin siyasetle ilgili olduğu görülmüştür. Geleneksel medyada olduğu gibi dijital sözlükte de kullanıcılar, kendisine sunulan başlıklar içerisinde kalmayı tercih etmiş ve farklı bir konu üzerinden gerçeklik süreci oluşturmamıştır. Kullanıcılar, siyasetle ilgili bir başlık altında siyaset hakkında konuşmuşlardır. Bu aslında bir bakıma kullanıcıların neye yorum yaptıklarının bilincinde olduklarını göstermektedir. Diğer bir bakış açısıyla da yeni medyanın konular arası tartışma alanlarına geçiş sağlayabilme boyutu tam olarak karşılık bulmamıştır.

4.4. Yorumların Vakit Dilimi

Tablo 4. Yorumların Yapıldığı Gün İçerisi Vakit Dilimleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Sabah	47	13,0	13,0	13,0
Öğle	225	62,3	62,3	75,3
Akşam	71	19,7	19,7	95,0
Gece	18	5,0	5,0	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Yeni medyanın içerisinde yer alan Ekşi Sözlükte “cumhur ittifakı” başlığı altına yapılan yorumların %62,3 ile en çok öğle vaktinde (12.01- 18.00) yapıldığı bulgulanmıştır. Öğle vaktini %19,7 ile “akşam vakti (18.01-24.00), %13 ile “sabah vakti”(05.59-12.00) ve %5 ile de gece vakti (00.01-06.00), takip etmektedir. Elde edilen bulgular, kullanıcıların gün içerisinde farklı işlerle meşgul olurken yorum yapmak için vakit bulabildiklerini göstermektedir. Diğer bir ifadeyle kullanıcıların, dijital agoralarda hangi konuya nasıl düşünce belirtebilecekleri yine kendileri tarafından karara bağlanan bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.5. Yorumlarda Adı Geçen Kurum/Kuruluşlar

Tablo 5. Yorumlarda Adı Geçen Kurum ve Kuruluş İsimleri

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
AKP	79	21,9	21,9	21,9
MHP	77	21,3	21,3	43,2
CHP	10	2,8	2,8	46,0
HDP	3	,8	,8	46,8
İYİ Parti	4	1,1	1,1	47,9
Diğer	188	52,1	52,1	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Analiz edilen yorum metinleri, “kurum ve kuruluşlar” üzerinden değerlendirilmesine rağmen siyasi parti isimleri dışında herhangi bir kurum ve kuruluş ismine yer verilmediği görülmüştür. AKP %21,9 seviyesindeyken MHP %21,3 oranında kalmıştır. Cumhuriyet İttifakından dolayı AKP ve MHP’nin ön planda olması beklenirken, yorumların %52,1’inde herhangi bir kurum/kuruluş ismi geçmemiştir. Cumhuriyet İttifakı içerisinde yer almayan CHP ise %2,1 seviyesinde kalmıştır. Bu başlık altında İyi Parti ve HDP de yorum almıştır. Egemen okuma yapan kullanıcılar, CHP, HDP ve İyi Parti politikalarını eleştirerek cumhuriyet ittifakına yönelik olumlu bir tavır gerçekleştirirken, eleştirel okuma yapanlar da CHP, HDP ve İyi Parti üzerinden AKP ve MHP’ye karşı olumsuz yorumlar belirtmiştir.

4.6. Yorumların Başlık ve İçeriklerinin Bağlantısı

Tablo 6. Yorumun Cumhuriyet İttifakıyla Bağlantı Durumu

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
İttifakla İlgili	297	82,3	82,3	82,3
Yorumlarla İlgili	7	1,9	1,9	84,2
İttifak ve Yorumlarla İlgili	1	,3	,3	84,5
Konu Dışı	56	15,5	15,5	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Yorum içeriği ile yorum konusu birbirini destekleyen kategoriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Kullanıcılar kendilerine sunulan yorum alanları içerisinde konu dışı bir veriyi ortaya koymamıştır. Yapılan yorumların %82,3’ü ittifakla ilgili olmuştur. Diğer bir ifadeyle her dört yorumun üçünde siyasetle ilgili yorumların yazılması, cumhuriyet İttifakı başlığıyla açılan dijital agora sayfasının karşılık bulduğunu göstermektedir. İlgili başlık altında yapılan yorumların %1,9’u yorumlarla ilgiliyken, hem ittifak hem de yorumlarla ilgili sadece bir yorum içeriği oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında analiz edilen yorumların %15,5’inde ise ittifakla ilgili değil de konu dışı verilerle ilgili yorumlar yapılmıştır.

4.7. Yorumlarda Mention Kullanımı

Tablo 7. Yorumlarda Mention (Etiket/Bahsetme) Kullanımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Var	95	26,3	26,3	26,3
Yok	266	73,7	73,7	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında analiz edilen 361 yorumun 95 tanesinde mention kullanılmıştır. Kullanıcılar, Cumhuriyet başlığı içerisinde başka bir konuya bağlantı sağlamalarına imkân veren yeni medya özelliğini (hypertext özelliğini) yorumların sadece %26,3'ünde kullanmıştır. Genel itibariyle bu başlık içerisinde analiz edilen yorumların %73,7'sinde herhangi bir mention kullanılmamıştır.

4.8. Yorumlarda Argo Söz Kullanımı

Tablo 8. Yorumlar Argo Söz Kullanımı

	Sayı	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Var	34	9,4	9,4	9,4
Yok	327	90,6	90,6	100,0
Toplam	361	100,0	100,0	

Tablo 8 verileri incelendiğinde yorumların %9,4'ünde küfür/argo içerikli ifadelerin kullanıldığı görülmüştür. Bu veri dijital agoralar olarak değerlendirilebilen sözlüklerdeki eşik bekliliğinin küfür/argo içerikli ifadeler konusunda yeterince hassas davranmadığını ortaya koymaktadır. Yorumların %90,6'sında ise herhangi bir küfür/argo içerikli ifadelerin kullanılmadığı görülmüştür.

4.9. Yorum Başlıklarıyla Okuma Türü Arasındaki İlişki

Tablo 9. Başlık İsimlerine Göre Okuma Türünü Gösteren Çapraz Tablo

	Yorumlarda Gerçekleştirilen Okuma Türü					
		Egemen Okuma	Tartışmalı Okuma	Karşıt Okuma	Okuma Yapılmamış	Toplam
Başlık İsimleri	Cumhuriyet	51 21,7% 75,0%	21 8,9% 100,0%	161 68,5% 59,6%	2 0,9% 100,0%	235 100,0% 65,1%
	Cumhuriyetin Sahada Oy Oranı %60-65	9 12,5% 13,2%	0 0,0% 0,0%	63 87,5% 23,3%	0 0,0% 0,0%	72 100,0% 19,9%
	Cumhuriyetin Dağılımı	8 14,8% 11,8%	0 0,0% 0,0%	46 85,2% 17,0%	0 0,0% 0,0%	54 100,0% 15,0%
	Toplam	68 18,8% 100,0%	21 5,8% 100,0%	270 74,8% 100,0%	2 0,6% 100,0%	361 100,0% 100,0%

Yorum başlıklarıyla okuma türü arasındaki ilişkiyi gösteren Tablo 9 verileri kategoriler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir ($df=6$; $p=,004<.05$). “Yorumlarda gerçekleştirilen okuma türü” kategorisinde karşıt okuma %68,5 oranındadır. Yani bu oran, her 4 yorumun 3'ünde eleştirel okumanın gerçekleştirildiğini göstermektedir. Egemen okuma %21,7 seviyesindedir. Bu da sadece her dört yorumun bir tanesine tekabül etmektedir. Tartışmalı okuma %8,9 oranındadır. Yani her on yorumun bir tanesinde karşıt okuma gözlemlenmiştir.

4.10 Yorum İçeriği ve Yorum Durumu Arasındaki İlişki

Tablo 10. Yorum Durumuna Göre Yorum İçeriğini Gösteren Çapraz Tablo

		Yorumun Durumu				Toplam
		İttifakla İlgili	Yorumlarla İlgili	İttifak ve Yorumlarla İlgili	Konu Dışı	
Yorum İçeriği	Edebiyat	3	0	0	2	5
		600%	0,0%	0,0%	40,0%	100,%
		1,0%	0,0%	0,0%	3,6%	1,4%
	Siyaset	291	7	1	43	342
		85,1%	2,0%	0,3%	12,6%	100,%
		98,0%	100,0%	100,0%	76,8%	94,7%
	Din	0	0	0	3	3
		0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,%
		0,0%	0,0%	0,0%	5,4%	0,8%
	Türklük	2	0	0	1	3
		66,7%	0,0%	0,0%	33,3%	100,%
		0,7%	0,0%	0,0%	1,8%	0,8%
	Diğer	1	0	0	7	8
		12,5%	0,0%	0,0%	87,5%	100,%
		0,3%	0,0%	0,0%	12,5%	2,2%
	Toplam	297	7	1	56	361
		82,3%	1,9%	0,3%	15,5%	100,%
		100,0%	100,%	100,%	100,0%	100,0%

Tablo 10 verilerine göre yorum içeriği ve yorum durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($df=12$; $p=,000<.05$). Kullanıcılar Edebiyat, Siyaset, Türklük ve diğer olarak değerlendirilen temalar içerisinde en çok ittifakla ilgili yorumlarda bulunmuşlardır. Sadece Din temasının kullanıldığı bir yorumda konu dışı bir veri ortaya konulmuştur.

SONUÇ

Yapılan çalışma kapsamında, Ekşi Sözlükteki “Cumhur İttifakı” temalı yorumlar analiz edilerek, agora kavramının Antik Yunan döneminden günümüze değin değişen boyutları irdelenmiştir. Agora kavramı, geçmişte yalnızca fikir alışverişi yapılan mekânlarla sınırlıyken, günümüzde gelişen dijital ortamlar neticesinde kendisini özgürce ifade eden ve sınırları ortadan kaldıran internet ortamında fikir alışverişi yapılan yerler olarak çağa uyumlu hale gelmiştir. Artık gündelik hayatımızın neredeyse tamamında yer alan internet teknolojisiyle beraber agora kavramı da dönüşüm gerçekleştirmiştir. Çalışma kapsamında yapılan analizlerde agora kavramının kökenindeki anlamını kaybetmeden yeni bir anlam kazandığı görülmüştür.

Gelişen teknolojiler sayesinde agora sadece belirli mekânlarda fikir alış verişi yapılan yer olmaktan çıkmış, her türlü haber, video, fotoğraf gibi yorum yapılan paylaşımlarda kendisini gösterebilmeye başlamıştır. Çalışmada, modern zamanın agorası olarak dijital sözlükler ele alınmış, bu sözlüklerden de ekşi sözlükte yer alan ‘cumhur ittifakı’ başlığı altında yer alan yorumlar analiz edilmiştir. Çalışmada yapılan yorumların geneline bakıldığında yorumcuların eleştirel bir tavır sergiledikleri görülmektedir. Kullanıcıların cumhur ittifakıyla ilgili yorumları değerlendirilirken yorumlarını genelde konu dışı değil de ittifakla ilgili konular üzerine inşa ettiği saptanmıştır.

AKP ve MHP isimlerinin ön plana çıkmasının öngörüldüğü “Cumhur İttifakının İlişkilendirildiği Tanımlama Şekilleri” konulu analiz, yorumların %83,4’ü herhangi bir tanımlama yapılmadığını göstermektedir. Yapılan yorumların sadece %1,4’ünde “AKP-MHP birlikteliği” tanımlama şekli kullanılmıştır. “Yorum içerikleri” kategorisinde yorumların %94,7’si siyaset ile ilgili olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç siyaset ile ilgili bir başlık altında siyaset hakkında konuşulduğunu yani yorum yapanların neye yorum yaptıkları konusunda bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.

“Yorumların yapıldığı gün içerisi vakit dilimleri” kategorisine bakıldığında ise %62,3 ile en fazla “öğle vakti” yorum yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu oran, insanların/en azından yorum yapan kullanıcıların gün içerisinde bir işle meşgul olabilmekle birlikte aynı zamanda yorum da yapabildiklerini ortaya koymaktadır. “Yorumlarda Adı Geçen Kurum ve Kuruluş İsimleri” ile ilgili olarak değerlendirildiğinde ise, siyasi parti isimleri haricinde herhangi bir isme yer verilmediği görülmüştür. Cumhur İttifakından dolayı AKP ve MHP’nin ön planda olması beklenirken, yorumların %52,1’inde herhangi bir kurum/kuruluş ismi geçmemiştir.

“Yorumun Cumhur İttifakıyla Bağlantı Durumu” ile ilgili yorum içeriğine bakıldığında yorumların %82,3’ünün ittifakla ilgili olduğu görülmüştür. Diğer bir ifadeyle yorum içeriği ile yorum konusu birbirini desteklemiştir. “Yorumlarda Mention (Etiket/Bahsetme) Kullanımı” ilgili analizlere bakıldığında, yorumda bulunanların %26,3’ünde mention kullanıldığı görülmüştür. Ancak genel olarak tabloya bakıldığında analiz edilen yorumların %73,7’sinde herhangi bir mention kullanmadığı görülmektedir.

“Yorumlarda Argo Söz Kullanımı” ile ilgili veriler, yorumların sadece %9,4’ünde küfür/argo içerikli ifadelerin kullanıldığı göstermektedir. Yorumların %90,6’sında ise herhangi bir küfür/argo içerikli ifadelerin kullanılmadığı bulgulanmıştır. Geleneksel medyaya göre değerlendirildiğinde ise argo içerikli sözlerin dijital ortamda daha rahat kullanıldığı görülmektedir. Çünkü dijital ortamda yer alan eşik bekçiliği sistemi geleneksel medyaya göre çok daha esnektir.

“Başlık İsimlerine Göre Okuma Türlerine Gösteren Çapraz Tablo” analizi incelendiğinde karşıt okumanın %68,5’lik oranıyla ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu veri de ekşi sözlük kullanıcılarının yüksek oranda eleştirel bir tavır sergilediklerini ortaya koymaktadır. “Yorum Durumuna Göre Yorum İçeriğini Gösteren Çapraz Tablo” analizi de e yorum içeriği ve yorum durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğulları, M. A. (2013). Kent Devletinden İmparatorluğa, 7. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.
- Budak, H. (2016). Kamusal Alanda Dönüşen Yapılar: Agoradan Sanal Uzama, SEFAD, C/S. 36: 507-530.
- Çalışkan, O. (2014). Kamusal Alan Bağlamında Ağ Toplumu ve Yeni Kamusal Alan Arayışı. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, C/S. 1(1): 41-62.
- Dinçkol, B. (2006) : Yönetilenlerin Öz Yönetimi-Kamuoyu. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, , C/S. 5(10): 49-66.
- Ekinci, N. (2017). Antik Yunan ve Roma'da Kamuoyu Kavramı. Akademik Bakış. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, C/S. 61, 178-192.
- Habermas, J. (Ed). (2004). Kamusal Alan. İstanbul: Hil Yayınları.
- Martin, I. (2000). Reconstituting the Agora: Towards an Alternative Politics of Lifelong Learning.
- Muhlberger, P. ve Weber, L. M. (2005). Lessons From The Virtual Agora Project: The Effects of Agency, Identity, Information, And Deliberation On Political Knowledge. Journal of Public Deliberation, C/S. 2(1): 1-35.
- Özbek, M. (Ed). (2004). Giriş: Kamusal Alanın Sınırları. İstanbul: Hil Yayınları.
- Rheingold, H. (1993). The Virtual Community: **Table of Contents**. Erişim Tarihi: 13.03.2019, http://www.caracci.net/dispense_ena.
- Roberts, G., Swinney, A. ve Marjoribanks, K. (2010). Developing the Agora in the 21st century – an Analysis of a Virtual Learning Environment (VLE) as a platform for engaging with adult literacies practitioners in Scotland. Procedia Social and Behavioral Sciences. C/S. 2: 1096-1101.
- Sennett, R. (1996). Kamusal İnsanın Çöküşü. (Çev. S. Durak- A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Trap-Jensen, L. (2010). One, Two, Many: Customization and User Profiles in Internet Dictionaries. A. Dykstra ve T Schoonheim (Ed.). Proceedings of the XIV Euralex International Congress. Leeuwarden: Fryske Akademy.
- Uygun, O. (2003). Demokrasinin Tarihsel, Felsefî ve Ahlakî Boyutları. İstanbul: İnkılap Yayınları.